

Motion till riksdagen 2021/22:3918

av **Linda Modig (C)**

Nationellt stöd för mjölkproduktion

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om en ny stödområdesindelning för det nationella stödet och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sedan förra riksmötet då miljö- och jordbruksutskottet genom förenklad motionsberedning avstyrkte min motion (2020/21:3180) har förutsättningarna för att starta och bedriva verksamhet inom jord, skog, trädgård och landsbygdens miljö i Norrbottens län försämrats ytterligare. Om vi ska kunna ha mer norrbottnisk mat på tallriken och Norrbottens företagare ska kunna bidra till en ökad svensk självförsörjningsgrad av livsmedel måste krafttag till. Aktiva åtgärder inom bl a miljö- och jordbrukspolitiken, skogspolitiken och näringspolitiken kan inte minst skapa bra förutsättningar för en livskraftig mjölkproduktion i Norrland och tillgodose konsumenters och kunders önskemål om färska, lokalproducerade och unika norrländska mejeriprodukter av utmärkt kvalitet.

Det nationella stödet till bl a mjölkproduktion i stödområde 1–5 är av avgörande betydelse. Ingenstans i Sverige har avvecklingen av mjölkgårdar dragit fram lika snabbt som i Norrbotten de senaste åren. Servicen till mjölkbönder i Norrbotten hotas i takt med allt färre mjölkgårdar och semin och avbytarservicen har upphört i Norrbotten samtidigt som utbudet av rådgivning, service och underhåll av maskiner och utrustning m.m. är begränsat. De mjölkbönder som kämpar på med sina lantbruk möter tuff konkurrens från bl a Finland. Det nationella stödet syftar till att kompensera långa avstånd och klimatets påverkan på produktionen. Samtidigt är det nationella stödet begränsat till fem stödområden. En del av tornedalskommunen Övertorneå tillhör stödområde 2 med t ex Älvdalen och Örnsköldsvik, medan en annan del tillhör stödområde 3 med t ex Umeå, Sundsvall, Torsby och Ljusdal. Frågan kan ställas om stöd-kartans utformning har ändamålsenliga avgränsningar.

Finland har valt att utforma sitt nationella stöd i stödområden med delområden. På så sätt kan stödet riktas till de bönder som har de allra mest utmanande produktionsförhållandena. Den svenska stödområdesindelningen härrör från SMHI:s medeltemperatursberäkningar. Den beaktar således inte en rad relevanta faktorer som när tjälén går ur backen, snömängder, arronderingen av all jordbruksmark m.m., som på olika sätt begränsar möjligheterna att bedriva ett rationellt lantbruk på nordliga breddgrader året runt. Att de finska kollegorna och konkurrenterna har mer förmånliga stöd ger de tornedalska bönderna sämre konkurrenskraft och staten borde därför bättre beakta och kompensera dessa förhållanden. Tack vare sin högre lönsamhet i mjölkproduktionen kan finska mjölkbönder konkurrera om arrendemark i svenska Tornedalen, vilket ytterligare försvårar utvecklingen av mjölkproduktionen på svensk sida.

Jordbruksverket har redovisat uppdraget av regeringen att följa upp den ändrade områdesindelningen som infördes 2016 för det nationella stödet och kompensationsstödet i norra Sverige. I uppdraget ingick även att redovisa bakgrunden till dagens utformning av stöden och att föreslå ändringar i områdesindelningen som kan öka måluppfyllelsen. Jordbruksverket föreslår bl a att övergångsstödet till mjölkproduktion permanentas. Förslaget innebär att de nuvarande övergångsområdena för mjölkproduktion permanentas. Förändringen bedöms ha en stor positiv effekt på stödets mål. Ett permanentande av övergångsåtgärderna ska godkännas av kommissionen. Regelverket medger för närvarande att övergångsstöd kan lämnas till och med 2021; därefter finns inte några garantier. För närvarande är också budgeten anpassad så att stödet kan lämnas. Budgeten för stödet bedöms långsiktigt behöva utökas till cirka 16 mkr/år om övergångsstödet permanentas.

Det är ett bra förslag från Jordbruksverket, men behovet av att se över områdesindelningen för att få en bättre träffsäkerhet för jordbruket i områden med sämre förutsättningar för mjölkproduktion kvarstår. Det är en alldeles för stor spännvidd gällande produktionsförutsättningarna inom stödområde 1–5. Enbart kostnaden för ett kilo kraftfoder kan tjäna som exempel på den beskrivna problematiken, då inköspriset är 30 öre dyrare i Haparanda som är systemets minst gynnade område jämfört med Umeå.

En ny stödområdesindelning för det nationella stödet bör utformas där hänsyn tas till klimatet, växtperiod, arrondering, intransportkostnader (av t ex kraftfoder och andra förnödenheter) m.m. Inte minst har just transportkostnaderna ökat kraftigt de senaste åren och det beaktas inte i den nuvarande ordningen. Den finska stödområdeskartan tjänar som ett exempel på hur områdesindelningen kunde vara i Sverige.

Linda Modig (C)